

DOMONKOSI ÁGNES
MEGSZÓLÍTÁSOK A KÖZÖSSÉGI OLDALAK
TÁRSALGÁSAIBAN¹

1. Az internet használatának általánossá válásával számos új kommunikációs szintér, megszólalási forma, műfaj jött létre, amelyek a nyelvi kapcsolatteremtésnek is új, az adott közegre, illetve azon belül is az egyes műfajokra érvényes szabályait alakították ki. A hálózott, multimédiás, interaktív közléshelyzetekben a korábbiakhoz képest jelentősen megváltoznak a beszélő, a címzett, a hallgatóság, a csatorna, a téma és az elrendezés közötti kapcsolatok (vö. Labov 1979: 366), és az újszerű beszédesemények újszerű nyelvi megoldásokat is előhívnak.

Az ünnepelt már 2004-ben (H. Varga 2004) részletes tanulmányban tekintette át az új kommunikációs formák sajátosságait, külön kitérve azok meghatározó nyelvi jellemzőire, érintve a megszólítások használatának kérdését is. Köszöntő írásomban ehhez a munkához kapcsolódva az azóta is formálódó és a web 2.0 térnyerése révén részben átalakult kommunikációs módok, elsősorban a közösségi oldalak, azon belül is a Facebook működésének tekintetében igyekszem bemutatni a megszólítási formák használatának módozatait és funkcióit.

Tanulmányom célja rámutatni, hogy a közösségi oldalak párbeszédeiben mennyire meghatározó a megszólítások használata, milyen változatos szerepeket tölthetnek be, és milyen különböző funkcióik lehetnek a társas viszonyok alakításában. A jelenség bemutatása során strukturálatlan megfigyelésből származó adatokon kívül két prototipikusnak tartott, hosszabb társalgás elemzésére építék.

2. A megszólítás, azaz a közlés címzettjének nyelvi elemekkel való jelölése (nominális, pronominális formákkal, inflexiós morfémákkal) olyan eszköz, amely más nyelvi lehetőségeknél közvetlenebbül jelzi az érintkező felek viszonyát, hozzájárulva a társas valóság megalkotásához. A beszédpartner megjelölésének 2. vagy 3. személyű formája, azaz a tegezés és a magázás/nemtegezés kettőssége a közlésfolyamatban folyamatosan és szinte elengedhetetlenül jelzi a társas viszonyok minőségét.

A közvetlen megszólításoknak, azaz a vokatívuszi elemeknek több összefonódó funkciójuk van: egyrészt odafordulásra készítetnek, figyelemkezdeményező szerepűek, másrészt egyértelműen kijelölik, azonosítják a címzettet, harmad-

---

¹ A tanulmány a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült.

részt hozzájárulnak a társas kapcsolatok fenntartásához és megerősítéséhez is (Leech 1999). A megszólítások társas deixisként értelmezhetők, amelyek használata révén a társas viszonyok formálhatók, érzékenyen szabályozhatók (Levinson 1983). A megszólítások használatának gazdag érzelmkifejező lehetőségei vannak, hatékonyan vesznek részt az érzelmi közelítés és távolítás műveleteiben.

3. A *web 2.0* megjelenésével az internetes kommunikációban népszerűvé váltak az ún. közösségi oldalak, az objektumközpontú megközelítés helyett a személycentrikus hálózatot hozva létre (vö. Veszelszki 2014). A közösségi oldalak abban a tekintetben is megváltoztatták a hálózott kommunikáció világát, hogy a korábbi, sokszor fiktív, virtuális identitások, nickneveken fórumozó és csetelő felhasználók mellett megnőtt a szerepe az azonosítható szereplőknek, az offline identitásokkal összekapcsolódó, azokkal kölcsönös dinamizmusban alakuló online identitásoknak (vö. Fehér 2014: 140–141).

A *web 2.0* interaktív jellege, a közösségi oldalak személycentrikussága, a folyamatos online elérhetőség mind olyan kommunikációs tényezők, amelyek nagymértékben hatással vannak a kommunikációs partnerekkel való viszony nyelvi alakítására, így a megszólításhasználatra is. Mivel a nemzetközi helyzethez hasonlóan az elmúlt néhány évben a Facebook lett a leginkább használt közösségi tér a magyar internetezők világában is (http://www.kutatocentrum.hu/images/gallery/tantar_30_hun.pdf), dolgozatomban néhány, ezen az oldalon nyilvánosan elérhető társalgás és társalgásrészlet elemzése révén arra töreksem, hogy a diskurzus perspektívájából (de Oliveira 2013: 305) mutassam be a megszólításhasználat főbb sajátosságait.

A közösségi oldalak társalgásai, azaz például a Facebook-bejegyzések és a rájuk érkező válaszok, kommentek késleltetett, változó interaktivitású diskurzusokként értelmezhetők (vö. Bódi 2010), amelyek írásbeliségük és a párbeszéd késleltetettsége ellenére a prototipikus társalgások megoldásaival is élnek, és meghatározó szerep jut bennük a nyelvi tevékenység interaktív, azaz a kapcsolat megteremtésére és fenntartására szolgáló funkciójának (vö. Brown–Yule 1983: 1–4). A közösségi oldalakon szerveződő beszélgetések a nyilvánosság foka szerint sajátos helyzeteket teremtenek. A szociolingvisztikában hagyományosan a nyelvhasználati színtereknek a nyilvánosság foka szerint négy fő fokozatát: az intim, a személyes, a társadalmi és a közéleti típusát szokták elkülöníteni (vö. Kiss 1995: 69), a közösségi oldalak kommunikációs helyzete azonban átrendezi, átértékeli ezt a skálát. A más színtereken zajló kommunikációhoz viszonyítva különbségeket teremt az, hogy a közlések széles körű elérhetősége révén a személyesnek szánt kommunikáció is válhat társadalmi szerepűvé, illetve az is, hogy ebben a közegben a megnyilatkozó kevésbé érze-

keli a nyilvánosság fokának a nyelvi kidolgozottságra ható kényszerítő erejét, s ezáltal a nyilvánosnak, közéletinek szánt megnyilatkozások is eltolódhatnak a személyesebb stílus felé. Ezek a tényezők járulnak hozzá ahhoz, hogy a közösségi oldalak közléslehetőségei, nyelvi, stilisztikai megoldásai informálisabbnak tűnnek a hagyományosabb közléshelyzetekben megvalósulóknál.

4. A közösségi oldalak társalgásaiban párbeszédbe léphetnek egymással egymást az interneten kívüli színhelyekről ismerő, ott is kapcsolatot tartó, egymást korábban is, de csak az internetről ismerő és egymás számára az adott társalgásig teljesen idegen beszédpartnerek is. A helyzet összetettségét jelzi az is, hogy akár egy-egy társalgáson belül is előfordulhat mindháromféle diád. Kommunikációs jellemzőik tekintetében és a megszólításhasználatban is egyértelműen elkülönülnek azonban a személyes oldalak tipikusan személyes ismeretségre épülő társalgásai, és a tematikus Facebook-csoportok sokszor ismeretlenek között zajló, a fórumszövegek diskurzusaira emlékeztető párbeszédei.

A Facebook technikai lehetőségeiből adódóan a személyek tagelése, azaz megjelölésük lehetősége hozzájárul a párbeszédnek szerveződéséhez. A személyeket megjelölő tag, címke azaz a teljes névnek hipertextként a személyes Facebook-oldalra vezető szerepe átveszi egyes megszólítástípusok funkcióját is. A tagek használata azonban nem kötődik kizárólag a társalgások szervezéséhez, a feltöltött képeken szereplőket is tipikusan ennek az eszköznek a segítségével teszik azonosíthatóvá, azaz ezekben az esetekben a tag nem megszólító, hanem személyemlítő szerepű. A társalgásokban tipikusan két különböző vokatívuszi funkciót tölthetnek be a tagek. Egyrészt a több résztvevős, akár több irányba ágazó társalgásokban adresszatív, a közlés címzettjét azonosító szerepük van, illetve a többi olvasónak is segítenek annak felismerésében, hogy melyik fordulóhoz csatlakozva kapcsolódik a hozzászólás a társalgáshoz. Az adresszálásnak ez a művelete hasonló a csetek társalgási jellemzőihez (Érsok 2007: 92), azzal a meghatározó különbséggel, hogy a közösségi oldalakon a megjelölés nem beceneven történik, hanem egy személyes profilhoz kötődve, általában egy reális személyhez kapcsolódó teljes néven. A tagelés másik funkciója, hogy egy korábban a társalgásban részt nem vevő partner figyelmét irányítsa rá valamilyen tartalomra, bejegyzésre, hozzászólásra. A figyelem felkeltésének technikai lehetőségét az teremti meg, hogy a felhasználók észlelik, ha valahol a nevük tag használatával kerül említésre. Ezek a konatív szerepű elemek a vokatívusznak egyik legtipikusabb, figyelemkezdeményező szerepét valósítják meg, és igen gyakran önmagukban állnak, illetve tipikusan egyéb figyelemirányító közlésekkel egészülnek ki (pl.: *figyelj csak; figyuzz; látod ezt? na? mit szólsz?*).

4.1. A személyes Facebook-oldalakra kialakuló társalgásokban a bizalmas viszonylatokra jellemző megszólítások teljes repertoárja megtalálható. A ke-

resztnévi, becézett keresztnévi, becenévi, birtokos személyjeles formák sokasága mellett tipikus kedveskedő, becéző megszólító formulák is szerepelnek (*csillagom, édesem, kedves, kedvesem, babám, tündérem*).

Ezekben a személyes viszonylatokban a megszólítások gyakran válnak a tréfálkozó, játékos kommunikáció eszközévé is. Például egy régies megszólítási mód az egyik eszköze a következő megnyilatkozásnak, amelyet egy felhasználónak a személyes oldalán a munkahelyéről posztolt a képéhez kommentelt egy ismerőse: *Oszt migyen-e a munka, Ténsasszony? A megszólítás a rövid megjegyzés archaikus-népies stílusimitációjába épül, és azáltal válik humorossá, játékosná, hogy az internetes kommunikációba nyilvánvalóan nem illeszkedő forgatókönyvet hoz működésbe.*

A megszólításoknak a személyes ismeretségre épülő kapcsolatok révén, a felhasználók személyes oldalain szerveződő társalgásokban betöltött szerepeinek illusztrálására egy olyan diskurzust választottam, amelyben egy örömhirt, egy kitüntetés elnyerésének hírét osztja meg a felhasználó, majd azt az ismerőseinek gratuláló, érdeklődő hozzászólásai, illetve az azokra való reakciók követik.² A gratuláció beszédaktusának érzelemkifejező szerepe miatt ez egy olyan bejegyzéstípusnak számít, amelyhez kapcsolódva feltűnő a vokatívuszi elemek gyakorisága.

Az összesen 105 hozzászólást tartalmazó társalgás egy olyan bejegyzéssel indul, amely a posztoló fotóját tartalmazza: egy ünnepélyes alkalommal valamilyen díjat vesz át, és a képet a *Köszí, Évi!* megjegyzés kíséri. A közléshelyzet és a megszólítások viszonyát tekintve már a nyitó bejegyzés is sajátos, ugyanis a kommentekből sem derül ki, hogy ki a vokatívusz megszólítottja, milyen kapcsolatba hozható a képpel, illetve az azon ábrázolt eseménnyel; miközben – mivel egy örömteli alkalomról készült, jól sikerült kép nyilvános, ismerősök és akár ismeretlenek által is látható megosztásáról van szó – a bejegyzés nyilvánvalóan nemcsak neki szól, hanem jóval szélesebb hallgatóságot céloz meg.

A 105 hozzászólásból egy négyszer ismétlődik, így valójában 102 önálló forduló szerepel, amelyből 46 önálló gratuláció, 37 köszönetmondás a posztolótól, a többi pedig ezeken túlmutató társalgás. A bejegyzés írója csak néhány reakciót hagy megválaszolatlanul, illetve az első hozzászólások után még több személyhez forduló köszönetet sűrít egy hozzászólásba. A megszólítások gyakoriságát mutatja, hogy a társalgás egészében összesen 53 direkt vokatívuszi forma szerepel. A gratuláció mint expresszívum érzelmileg telített beszédaktus, a mellette megjelenő vokatívuszok a személyességet fokozó, érzelemkifejező

---

² Mivel egy bárki által látható, de mégis személyes oldalról származó bejegyzésről van szó, a személyiségi jogok védelme érdekében az elérhetőségét nem teszem közzé.

elemek. A 46 önálló hozzászólás közül 3 nem nyelvi, hanem vizuális, emotikonok és GIF-ek révén történő érzelmnyilvánítás. Egy esetben a kicsinyítőképzős, birtokos személyjeles vokatívusz (*Gabikám*) egy szívemotikonnal kísérve önálló érzelmkifejezésként szerepel, megmutatva, hogy a megszólítás önmagában is képes expresszívumként érvényesülni. A gratuláló megnyilvánulások mellett ezen túl 14 esetben, azaz a megnyilatkozások mintegy egyharmadában szerepel megszólítás, jelezve a vokatívusznak az expresszívumokkal való tipikus együttjárását. 8 esetben a keresztnév egyszerű becézett alakja (*Gabi*), egyszer egy emfaticus nyújtást jelző változata (*Gabiiiiii*), egy kicsinyítő képzős forma (*Gabika*), egy esetben ennek birtokos változata (*Gabikám*), két általános becéző, kedveskedő megszólítás (*drága, drágám*), egy esetben pedig a keresztnévi megszólítás, általános kedveskedő elemmel kiegészülve (*Gabi, életem*). Ezeknek a megszólításoknak a többsége (12) a megnyilatkozást záró pozícióban szerepelt (pl. *Gratulálok, Gabi!*), de éppen a két nyomatékosan érzelmkifejező megoldás, azaz a hangzónyújtásos és a megszólításhalmazos forma szerepel a közlést megnyitó pozícióban. Ez a megoszlás egy olyan hipotézist előlegezhet meg, mely szerint a gratuláló formulákat személyesebbé teszik a záró vokatívuszok, az erőteljesebb érzelmnyilvánítást kifejező megszólítások azonban sokszor a közlést megnyitó pozícióba kerülnek.

Néhány hozzászólóval a gratuláció-köszönet szomszédsági páron túlmutató társalgás alakul ki: az egyik ilyen helyzetben a korábbi keresztnévi megszólítást egy bizalmas nominális forma egészíti ki (*Gabi, lelkem*), két esetben pedig tagelés hívja fel a posztoló figyelmét arra, hogy még folytatódik a társalgás, még közlendője van a hozzászólónak.

A köszönetmondó megnyilvánulásokban még nagyobb arányban fordulnak elő megszólítások, részben a felhasználó egyéni stílusának, személyességre, odafordulásra törekvő nyelvi megoldásaiból adódóan. A posztoló 41 hozzászólásában 39 megszólítás szerepel, ugyanis a gratulálókat egyénileg megszólítva mond köszönetet. Ezekből a köszönetet nyomatékosító, a személyes hangvételt erősítő vokatívuszokból 14 jelzős megoldás, amelyek 1 kivételével nyitó pozícióban állnak, 8 *kedves* és 6 *drága* előfordulással (*Kedves Nelli, Drága Saci*), a keresztnevet, becézett keresztnevet mellett néhány esetben a fokozottan bizalmas viszonyt jelezve (*tündérem, Nyicuska*). A jelző nélküli formák is gyakrabban szerepelnek kezdő pozícióban, mint a gratulációkat kísérve, ezek ebben a társalgásban tipikusan birtokos személyjeles (*Erikám, életem*), illetve becézett keresztnévi formák (*Zsuzsó*). Három esetben a megnyilatkozás közepén (*Sok puszi, Kriszti, köszönöm szépen!*), 14 esetben pedig a megnyilatkozást zárva áll a vokatívusz. A záró vokatívusz soha nem jelzős, csak 1 esetben birtokos személyjeles, tipikusan keresztnévi, becézett keresztnévi megoldás, illetve 1

esetben szerepre utaló forma (*tanár úr*). Ezek az arányok is erősítik azt a hipotézist, hogy az érzelemkifejezés nyomatékosításában a megnyilatkozáskezdő pozíciónak van erőteljesebb szerepe.

A személyes oldalakon, főként személyes ismerősök között szerveződő társalgásokban általában a fennálló viszonylatra a hálózathasználton kívüli helyzetekben is jellemző megszólításmódok szerepelnek, megtartva a tegező vagy nemtegező jelleget is. Ezekben a társalgásokban ezért a nem hivatalos megszólítási eszközkészlet teljessége megtalálható, és egyértelműen kimutatható a bizalmas kapcsolatokra jellemző megszólítási változatosság is. A kommunikációs helyzetet tekintve azonban – mivel a személyes közlések ellenére nyilvánosan is olvasható, mások által is látható nyelvi megoldásokról van szó – a személyes oldalakon használt megszólítási formáknak nemcsak viszonzyszerző, viszonylatalakító szerepük van, hanem viszonyreprezentáló funkciójuk is.

4.2. A személyes Facebook-profilokon kívül a legkülönbözőbb intézményeknek, cégeknek, közösségeknek is van saját oldaluk a Facebookon, sőt a hírek, hírportálok követése, olvasása is gyakran a közösségi oldal felületén történik, másrészt kifejezetten a Facebook révén szerveződő csoportok is működnek, amelyek szinte bármilyen közös kapcsolódási pont, cél, érdeklődési terület alapján létrejöhetnek.

A nem személyes oldalak kommentsorozatai révén létrejövő társalgások sok tekintetben hasonlítanak a fórumok párbeszédeihez, az egyik legmeghatározóbb különbség, hogy a résztvevők nem fiktív felhasználói neveken, hanem a saját személyes oldalukra vezető módon, felismerhető, azonosítható identitásokként vesznek részt a társalgásokban. Az azonosítható szereplők, az offline, valós identitásukhoz kapcsolódó megszólalók jelenléte pedig meghatározó hatással van a megszólítások használatára is.

A közösségi oldalak társalgásai sajátos informális érintkezési formák érvényesülését mutatják. Hasonlóan az utcai kommunikációhoz ezekben a diskurzusokban a tegezés prototipikus formaként értelmezhető, és bár önmagában nem fejez ki bizalmasságot (Hámori 2012: 238), mégis hozzájárul a személyeséget hangsúlyozó kapcsolattartási stílus kidolgozásához. Az általában nominális megszólítási formák nélkül használt, elsősorban életkori alapú tegezéstől azonban annyiban el is tér, hogy míg az offline terek általános tegeződése a nominális megszólítások hiányát mutatja, a közösségi kommunikáció felületein a tegeződést még ismeretlenek közötti társalgásokban is számos kedveskedő, játékos, illetve sértő megszólítási forma egészítheti ki. A tegeződés sokféle nominális megszólítással való együttes előfordulása a közösségi oldalakon hozzájárul ahhoz, hogy míg az utcai általános tegeződés a személytelen életkori szolidaritás dimenziójában értelmezhető, addig az internetes társalgások

általános tegeződése a személyesség nyelvi kidolgozásának is a részévé válhat (vö. Hámori 2012: 245–248).

Az akár ismeretlen személyeket is párbeszédbe szervező bejegyzésekben és hozzászólásokban szerepet kapnak a nagyobb közösséget, a felhasználók különböző csoportjait megszólító vokatívuszok. A csoporthoz szóló megszólítások egyik csoportját az általános, a hétköznapi kommunikációban általában bizalmas helyzetekben használt megszólítások jelentik: *gyerekek, emberek, skacok, kedvesek, mindnyájan*. A társalgást kezdeményező szerepben a csoportok megszólításai egyrészt általános az írásbeli megszólításokra jellemző jelzőkkel bővülnek (pl. *Kedves Mindenki!*), másrészt inkább a szóbeliségre jellemző köszönőformulákkal is kiegészülhetnek (pl. *Sziaosztok, nép!*). A társalgás témájához, résztvevőikhez igazodva a megszólítás kifejtetté is válhat: *Hát, kedves tizenévesek, meg mindenki, akinek nem nőtt be a feje lágya!*

A megszólítások speciális funkciója az aposztrofikus (Tátrai 2008: 121), amelyben a beszélő nem a beszédpartnerhez, hanem egy harmadik személyhez intézi szavait. Az internetes társalgásokban az aposztrofé megvalósulásának egy sajátos, de igen gyakorinak tűnő esete, amikor a hozzászóló nem a társalgás résztvevőikhez, hanem egy, az eredeti posztban, hírben megjelenített személyhez, szereplőhöz intézi a mondandóját. Az internetes tartalmak általános elérhetősége miatt ezekben az esetekben a vokatívusz címzettjéhez is eljuthat a hozzászólás, de a cél elsősorban az érzelmileg telített véleménymegjelentés. Ennek példája lehet, amikor a 444. hu hírportál egy politikus vagyony nyilatkozatának hiányosságáról tudósító híre³ egy olyan megjegyzéssel osztja meg a saját Facebook-oldalán, amely a nyelvjárásiasságot, élőbeszédszerűséget imitáló megnyilatkozással, a vokatívusz ismétlésével a politikus közvetlen megszólításának lehetőségét imitálja: *János, János, hát mibű alakult át az a erdőszerkezet?*

A részben ismeretlenek, részben ismerősök, részben egymást az online térből ismerők között formálódó társalgások megszólítási lehetőségeinek illusztrálására egy történetmesélésre szerveződő, azonosítható törzstársalgókkal is rendelkező csoport, a *Pesten hallottam* egy posztjára érkező hozzászólások vokatívuszainak elemzését választottam⁴. A kiválasztott társalgás intenzív, számos érzelmileg telített kommentet is tartalmaz, és ebből adódóan a megszólítások funkcióinak elég széles repertoárját mutatja fel.

³ https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1819119134816503&id=490030231058740

⁴ <https://m.facebook.com/groups/154246568031113?view=permalink&id=1584434125012343>. A társalgás egésze elérhető a Facebookon, mivel nyilvános csoportról van szó, de az elemzésre kiemelt szövegrészekből kihagytam a teljes személyneveket.

A társalgást indító bejegyzésben is szerepel, egy mindenkit megszólító, ezáltal a vélemények kifejtésére buzdító vokatívuszi elem:

- (1) Kirak egy roma srác egy posztot, amiben az elhunyt öccséről szeretne megtudni, amit lehet, és a sok intelligens mintapolgár a helyesírását és az öccse múltját használja fel arra, hogy hiteltelenítse. Ennek mi értelme van *emberek*?

A bejegyzésre 2018. március 10-ig 224 hozzászólás érkezett, amelyek közül 40-ben szerepelt a társalgás követhetőségét biztosító, a hozzászólás címzettjét kijelölő tag, azaz címke és 24-ben más társalgásszervező megszólítás. A megszólítások nagyobb része keresztnévi, illetve becézett keresztnévi elem, csak néhány esetben szerepel, kifejezetten sértő szándékkal más, nominális minősítő forma.

A keresztnéven szólításnak különböző szerepei azonosíthatók a párbeszédben. Az első néhány hozzászólás után szerepel a csoport egyik törzstagjának kommentje, amelyet egy olyan párbeszédrészet, szomszédsági pár követ, amelynek egymást tükröző nyelvi megoldásai is jelzik, hogy a fatikus szerep kerül középpontba, játékos kommunikációt hozva létre, és megmutatva azt is, hogy a partnerek már ismerik egymást a közösségi oldalak világából:

- (2) – *Márk*, hogy te mindenhol ott vagy...
- *Regina*, hogy te sehol nem jelzed, hogy mindenhol ott vagyok...

A keresztnévi megszólítások általában a másakra figyelő, odaforduló attitűd megerősítését szolgálják:

- (3) – Ez a Pestem hallottam csoport. Mit vársz?
- *Őszinte* leszek, *Dávid*. Nem ezt.

A becézett keresztnévek használata szinte minden esetben érzelmi többletet hordoz, ebben a társalgásban is csupán egy rövidített névforma (*Teo*) fordul elő semleges helyzetben, egy sokat hozzászóló törzstag megszólítására. A becézett nevek használatának közeledést jelző szerepe egy esetben metapragmatikai reflexiók által jelölve is megmutatkozik ebben a társalgásban. A beceneven való szólításra való kölcsönös felhívás után ugyanis a társalgás hangneme egyre személyesebbé válik, a személyes megismerkedés irányába mutat:

(4) – Maradjunk a Szilvinél, kérlek. Köszönöm☺

– Igazad van... javítom ;-)

– *Kedves Csaba* ☺ nem szükséges, de legközelebb inkább csak Szilvit írj ☺

– Csabi ☺ ha kérhetem ☺

(...)

Csabi, csak egy privát jellegű kérdés. A Profilképen Te vagy?! 🤪:O (Tudom, hogy hülye kérdés, de csevegtem már nyúlal, macskával, kutyával, anime harcossal) ☺

– Igen ☺

– Elismerésem! Gratulálok! Nem semmi! Na Veled sem szkanderoznék 😁:

A társalgásban szerepel egy erősen rasszista megjegyzés, amely után 2 különböző hozzászóló részéről is durva, sértő megszólítás egészíti ki az indulatos reakciót (*hülyegyerek, te szerencsétlen*), illetve egy durván bántó megnyilatkozást, egy kicsinyítő képzős keresztnévi megszólítás zár, a stílus lekezelő jellegét erősítve (*Anyád tudja, hogy kutyát szült, Marcika?*).

Egy higgadt ellenvéleményt kifejtő, idősebb nő hozzászólásai pedig önöző formájúak (*Tegy a szívére a kezét: ön szerint mi a hitelesebb?*), és bár keresztnéven is szólítja a fiatalabb férfi posztolót (*Nézze, István*) az általános tegeződés légkörében a távolságtartó és merev kapcsolatformálást segíti elő. A poszt fiatalabb férfi elindítója válaszaiban következetesen teljes keresztnéven szólítja az önöző beszédpartnert, de kikerüli a kapcsolattartás tegező vagy nemtegező módjára utaló nyelvi megoldásokat.

Egyetlen társalgás is számos különböző megszólítási helyzetet, szerepet sorakoztat fel tehát, a beszédpartnerre utaló nyelvi formák érzékenyen alakítják és jelenítik is meg egyszerűen a különböző társas viszonyokat.

5. A közösségi oldalak társalgásaiban az interaktív jelleg hangsúlyossága, a tartalmak személyességének fontossága miatt a megszólításoknak lényeges társalgásszervező szerepe van. A személyes és közösségi tartalmak, hírek megosztása után kibontakozó párbeszédekben egyaránt nagy számban vannak jelen a vokatívuszok, és bár elsődlegesen a bizalmas formák változatai kapnak szerepet, a hivatalos megszólítások repertoárja is hozzájárul a személyközi viszonyok alakításához és megjelenítéséhez. A közösségi oldalak megszólításbeli gazdagsága mintegy ellenpontot jelent az utcán, hétköznapi helyzetekben érvényesülő megszólításkerülő attitűddel szemben (Domonkosi 2017: 295), hozzájárulva a közösségi oldalak személyes hangnemének megteremtéséhez.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BÓDI Zoltán 2010. A blogok nyelvészeti aspektusai. *E-nyelv Magazin* 3.
<http://e-nyelvmagazin.hu/2010/09/10/a-blogok-nyelveszeti-aspektusai/>
- DOMONKOSI Ágnes 2017. A nyelvi kapcsolattartás alapformái. In: Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): *A magyar nyelv jelene és jövője*. Gondolat Kiadó, Budapest. 279–298.
- ÉRSOK Nikoletta Ágnes 2007. Az internetes kommunikáció műfajai: Különös tekintettel az interaktív magánéleti műfajokra. Doktori disszertáció. ELTE, Budapest.
- FEHÉR Katalin 2014. Milyen stratégiák mentén épül fel a digitális identitás? Feltáró kutatási szakasz: a munkavállalás előtt álló egyetemisták. *Média-kutató* 139–154. http://www.mediakutato.hu/cikk/2014_02_nyar/11_digitalis_identitas.pdf
- GRÓF Annamária 2012. A magyar nyelv érzelemkifejező rendszere interkulturális aspektusból. A gratuláció szociopragmatikai vizsgálata. Doktori disszertáció. ELTE, Budapest.
<http://doktori.btk.elte.hu/lingv/grofannamaria/diss.pdf>
- HÁMORI Ágnes 2012. „Tudunk mi normális hangnemben is társalogni”. Stílus, személyesség és egyezkedés az internetes fórumokon folyó társalgásban. In: Tátrai Szilárd – Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): *A stílus szociokulturális tényezői. Kognitív stilisztikai tanulmányok*. ELTE, Budapest. 223–261.
- KISS Jenő 1995. *Nyelvhasználat és társadalom. Szociolingvisztikai alapfogalmak*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- LABOV, William 1979. A nyelv vizsgálata társadalmi összefüggésben. In: Pléh Csaba–Terestyéni Tamás (szerk.): *Beszédaktus, kommunikáció, interakció*. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest. 365–398.
- LEECH, Geoffrey 1999. The distribution and function of vocatives in American and British English conversation. In: Hasselgård, Hilde – Oksefjell, Signe (eds.): *Out of Corpora: Studies in Humour of Stig Johansson*. Rodopi, Amsterdam. 107–118.
- LEVINSON, Stephen 1983. *Pragmatics*. Cambridge University Press, Cambridge.
- DE OLIVEIRA, SANDI Michele 2013. In: Herring, Susan C. – Stein, Dieter – Virtanen, Tuija (eds.): *Pragmatics of computer-mediated communication*. Walter de Gruyter, Bonn. 291–313.

- TÁTRAI Szilárd 2008. Aposztrófé In: Szathmári István (főszerk.): Alakzatlexikon. A retorikai és stilisztikai alakzatok kézikönyve. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 121–124.
- H. VARGA Gyula 2004. A negyedik médium kommunikációja. In: H. Varga Gyula (szerk.): Kommunikáció és nyelvhasználat. Líceum Kiadó, Eger, 103–130.
- VESZELSZKI Ágnes 2014. Közösségi oldalak nyelvi perspektívából. Facebook, Twitter & Co. In: Magyarai Sára – Bartha Krisztina (szerk.): A nyelv közösségi perspektívája. Erdélyi Múzeum Egyesület – Partium Kiadó, Kolozsvár – Nagyvárad. 50–64.